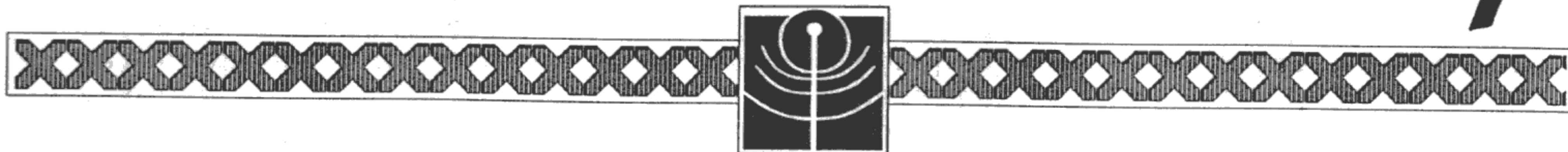

MÉCSVILÁG

A SÁROSPATAKI NÉPFŐISKOLA NYÁRI TANFOLYAMÁNAK
ALKALMI KIADVÁNYA II.
VI. ÉVFOLYAM 2. SZÁM 1992. JÚLIUS 12.

MEGNYÍTO PÓZ NÉLKÜL

Július 5-én este 6 óra előtt 5 perccel, menetrendszerű pontossággal érkezett meg az ország első közjogi méltósága, hogy felkérésünknek eleget téve megnyissa az idei nyári népfőiskolát.

Pontosan azt mondta, azt tette - pózok és manírok nélkül - amit mondania, tennie kellett. Természetes volt és egyszerűségében méltóságteljes.

A megnyitó szavakat követő alkalmi fórum két részletben és két helyszínen következett. A napfényes Domjánkertben, majd a hirtelen kitört zápor idején, a kiállítóterem fedezékében.

Jelenlétében - az indítás hangsúlyos órájában, békességgel elfértünk egymás mellett népiek, liberálisok, baloldaliak, civilek, hivatalosak, biztonságiak, fiatalok és kevésbé

fiatalok. Emberek, magyarok, patakiak, közléről és távolról érkezettek. Maradjunk együtt - e két hétre legalább.

Balázsi Károly

Vinnainé Vékony Márta
Balázsi Zoltán:
ELINDULTUNK...

A világítótorony funkciójából adódik, hogy felhívja a figyelmét azoknak, akik pontos irányt keresnek, vagy jó helyen kívánnak kikötni.

Fénye messzire világít; a torony tövében ezt érzékelni alig lehet. Valahogy így járt szekciónk is, amikor a sajtó és a kiküldött meghívók által meghirdetett programot megismerhették országszerte.

Mivel első ízben indult a református szekció, ennek jelentőségét talán nem érezték mindenütt, de a lélekben a torony adására hangolt emberek vették a jelzést. Vették Felvidékről, Erdélyből, Szolnokról, Mezőtúrról s néhány közelebbi településről. Öszintén sajnáljuk, hogy a torony tövében élők az alkalom adta lehetőség áldásaival nem éltek.

Félidőhöz érkezünk, itt az ideje a számvetésnek, mit is végeztünk eddig. Maroknyi kis csapatunk odaadás-

sal, örömmel hallgatta az elmúlt hét előadásait, melynek során megismerhettük, ki a keresztyén ember, milyen küldetéstudattal kell hordozni a jelen mindenkit érintő problémáit. Elmélyülhetett ismeretünk az alábbi két kérdésben is: Kicsoda Isten? Kicsoda Jézus? Vizsgálat alá vetettük magunkat, kicsoda az ember az ó- és az Újszövetségben, mit jelent és mond számunkra ma a több ezer éves tanítás.

Reméljük, nem szokványos hallgatók voltunk az elmúlt napokban. A kezdeti nehézségeken, a megilletődöttségen túljutva egyre inkább mertünk kérdezni, véleményt nyilvánítani, kételyeinket megfogalmazni, aminek áldásos következménye az volt, hogy gondolataink hozzáadásával kerekébbé, többszemponúvá vált a felvetett kérdés. Ismerkedünk az említett témákkal, s közben nap mint nap alkalmunk adódik a hitélet gyakorlására. Napjaink áhitattal kezdődnek, melyben a harmóniummal kísért énektanulás is helyet kap.

Általában a meghívott előadók tartják az áhítatokat, de különös öröm volt számunkra szombat reggel, amikor szekciónk egyik tagja - Nagy Ágnes - igehirdetését hallgathattuk a vajdácskai falukutatás előtt.

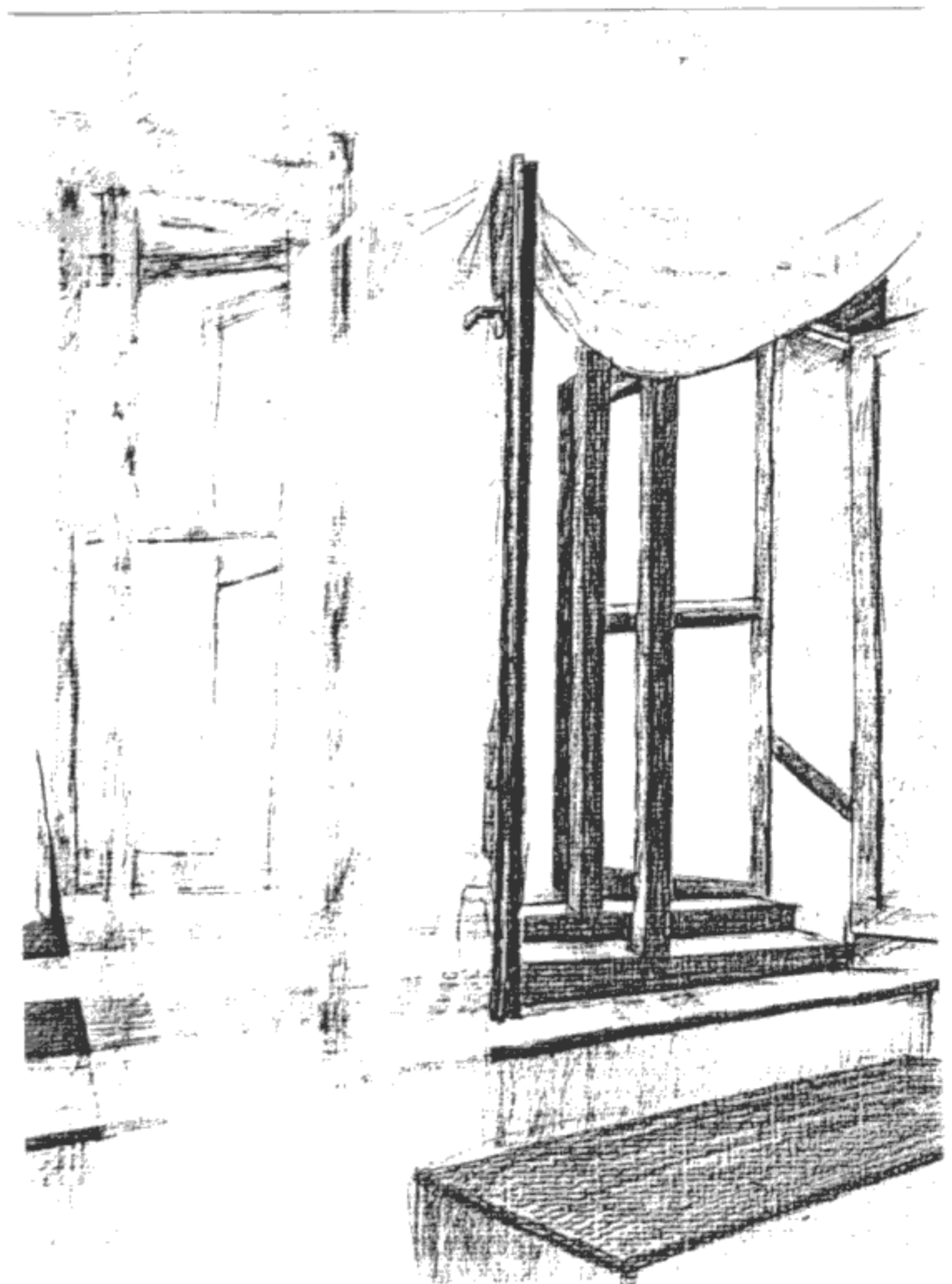
A falu népe - aki előtt nem ismeretlen a népfőiskola fogalma, mivel hajdanán többen részt vettek a református egyház által szervezett kurzusokon - szeretettel fogadott bennünket. Házról házra, családról családra jártunk, kérdezősködtünk az iránt, amit a könyvekben, folyóiratokban nem találtunk meg; hogyan is gyakorolják, élik hitüket egy kis magyar falu lakói a 90-es évek elején. Tapasztalatainkról részletesen a következő számban számolunk be, most fogadjatok néhány fésületlen impressziót.

A hetünk legizgalmasabbnak ígérkező része a vajdácskai falukutatás volt. Három témakörben faggattuk a refor-

mátus, a római katolikus és görög katolikus családokat.

Ketten a görög katolikusok közül kerestünk fel néhányat. Számomra a legérdekesebb élményt az okumeniumra vonatkozó kérdésre adott válaszok jelentették. Mindnyájan örülnek az egyházak közeledésének. Örömmel mutatták, mondták azokat az énekeket, melyeket egy-egy ökumenikus imahét alatt tanultak. Ez a megegyezés-keresés hétköznapi életükre is kihat. Nem felejtették el a régi családi vitákat, a barátságról, a szerelemről, melyekben fontos szerepe volt a felekezeti hovatartozásnak.

"Egy Istenünk van, mindegy milyen énekkel, szóval dicsérjük, hívjük őt" - vallották egyhangúlag.

A Református Szekció első hetes munkájának kiteljesedése volt a mai nap. Nagy örömmel és szeretettel fogadott bennünket a görög katolikus hívek, családok legtöbbször. Bő ismereteket és tapasztalatokat szereztünk az egyház múltjáról és jelenéről, az emberek hitéletéről. Megtudtuk, hogy a múltban fiatalok is öregek is többen jártak a templomba, volt kitől például lássanak a gyerekek. A családon belül is leültek közösen egy imára, éneklésre. A jelenben mindezt kiszorítja a tömegkommunikációs eszközök terjedése, főleg a fiatalok körében. A legtöbb görög katolikus családnál a vallásos irodalmat a felnőtteknek a Biblia, gyerekeknek a hittankönyv jelenti. Kevés családnál találoztunk bővebb "szakirodalommal". Sajnos ezeknek a könyveknek a helye inkább a könyvespolc, s ritkán veszik őket kézbe. A pozitív tapasztalatok mellett egyetlen negatív élménnyel térhetünk haza: egyhelyütt előbbre tartották megszokott hétköznapi munkájukat, minthogy a mi kérdéseinkre válaszoltak volna. De ezt félretéve szívetmelengető kedvességgel töltötték el bennünket Mitró Annus néni és özvegy Kendi Józsefné mondatai, emlékezései és énekei.

A tapasztalatainkat - a görög katolikus énekek ismeretének hiányában - ebben a református zsoltárban foglalhatnánk össze.

"Az Ur isten az én reménységem
Erősségem mindenféle ínségben,
Csak tőle várom igaz boldogságom,
S meg is találok.

(275. ének)

Blanár Júlianna

Amikor kissé szorongva elindultunk, hogy megismerjük Vajdácská református lakosait, legnagyobb meglepetésünkre nyitott kapuk fogadtak. A kapukon nincsenek biztonsági zárok, még csengőszóra sem volt

szükség, mosolygó arccal közeledtek felénk. A ház küszöbét átlépve újabb nyitott kapuk fogadtak: a szívüké! S míg mi a szavakat kerestük, Marika néni kezünkbe adta összegyűjtött Arany ABC-jét:

"Minden gondotokat őreá vessétek,
Buzgó imádságban csak őt kövessétek,
Az Isten tinéktek szerető Atyátok,
godja van reátok, gondja van reátok."

Nagy Ágnes

Kedves Barátaim! Drága Diáktársak!
Hogy legyen hova tennetek: Krisztusban Jó Testvéreim!
Szeretném nektek az üzenetet továbbadni.

Van egy áldott jó Isten, aki úgy szeret bennünket, hogy saját magát adta értünk váltságul, Jézus Krisztus személyében. Ki eljött hozzánk, hogy példát vehessünk róla. Ez igen! Ez ember! Tiszta, becsületes, s a szíve magváig jó és makulátlan, mert ő az Isten.

Mi mégis oly nehezen tudjuk elfogadni, mert nagyon földhöz ragadottak vagyunk. Nem hiszünk Neki, mert nem látjuk, mert nem érezzük, s nem ízleljük.

Ez nem így van! Ő létezik, köztünk jár, csak mi nem akarjuk észrevenni. Ő az, akit sokszor hívatlan vendégnek titulálunk.

- Mit akarsz itt? Ne zavarj a magunk felállított életképeit. Hagyj bennünket élni, hisz tudjuk, hogy hogyan kell azt! - mondják sokan.

Bizony, ezek mind tévednek. Ti ne legyetek ilyenek, nézzetek fel Rá, hisz ő maga a megtestesült Szeretet. Amit tanít, az is arról szól: "Szeresd felebarátodat, mint magadat." (Máté 22;39)

Ennek örök időktől fogva így kellene lennie, mert az Ur már Mózesnek is ezt mondta. (3. Mózes 19;18) Pál apostol ezt csak alátámasztani tud-

ja: "A szeretet soha el nem fogy: de legyenek bár jövendőmondások, eltöröltetnek; vagy akár nyelvek, megszűnnek; vagy akár ismeret, eltöröltetik." (I. Kor. 13;8)

A szeretet akkor is megmarad. Ha nagy benned a szeretetéhség és szeretnél rá gyógyírt találni, hasonlóképpen szeress, mint ahogy kívánod, hogy szeressenek. "Szeressük egymást gyerekek..." A sláger is azt mondja, s nem véletlenül, mert már elég volt a sok gyűlölködésből, hidegségből. Titkon a legdurvább embernek is a lénye rejtekén - mint egy gyertya - bezárva világít, hogy "szeretném, ha szeretnének".

Garai Bálint

EGY EMBER, AKI KILÓG A SORBÓL,
AVAGY A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI SEKCIÓ
GONDOLATAI, ÉRZÉSEI ÉS ÉRZELMEI
FELEDY GYULÁRÓL

Vendégünk volt - vagy talán mi voltunk az ő vendégei - Feledy Gyula Kossuth-díjas, Kiváló és Érdemes festőművész és grafikus, neves bel- és külhoni kiállítások díjazottja. (Tudjuk ugyan, hogy Gyula bácsi nem szenved cím- és rangkórságban, no de a sznoboknak is kell valamit nyújtani, amitől tátva marad a szájuk, hozzátéve azt is, hogy aki Feledy Gyulát nem ismeri, az sürgősen hagyja abba a sznobságot...)

Ne ijedjete meg ti, akik most száraz műelemzéseket vártok tőlünk, aminek még apropója is lenne, most nyílt meg ugyanis Gyula bácsi "Kortársak fecniken" című kamarakiállítása a miskolci Feledy Házban. Nem, a művekről itt nem fogunk írni. Mindenki, akit érdekel, menjen el s nézze meg. Érdemes.

Mi az emberről akarunk beszélni, akinek ebben a mivoltában is sikerült az, ami a művészek örök vágya - és itt Gyula bácsi szavait plagi

Feledy Gyula grafikus művész

záljuk -: jelet hagyni a jövőnek. A jeleket most nem papírra írta, vászonra festette, hanem bennünk rejtette el.

Varázslat történt. Mi az, ami megfogott bennünket? Talán az emberközeli, földönjáró művész, akinek arcán ott a mindig-mosoly véste ránc? Az, hogy nem "ereszkedett" le hozzánk, fiatalokhoz, mert nem kellett ereszkednie, köztünk volt és van most is? Esetleg Gyula bácsi szerénysége, mikor a művész-közönség találkozók témája szerint sorolta fel híressé lett kortársait, holott épp a kortársaknak kellene őt e listára tenni?

Nem akarván nekrológot írni, ahol a "vagy jót vagy semmit" elv érvényesül, sem az "így találkoztam Bartók Bélával" sorozat babérjaira törni, kerestük a DE-ket. Csak egyet találtunk. De kár, hogy ilyen hamar eltelt az együtt töltött idő! Bár Gyula bácsi szelíden elhessegeti az őt tanítónak nevezőket, minket tudhat elküldeni, mert ha mást nem is, azt tudjuk: ő TANÍTÓ!

A Feledy Gyula által keltett benyomások sommázatát egy művészettörténetet tanuló társunk velős válaszána említésével tennénk meg, aki

arra a kérdésre, hogy milyen embernek tartod a Mestert, azt felelte: Gyula bácsi egy jó fej! Száz szónak is egy a vége; megszerettünk Téged Gyula bácsi, jövőre visszavárunk!

A művészettörténeti szekció

ISMÉT KÖRÜNKBEN: BALOGH JENŐ

Népfőiskolánkon immár hagyomány, hogy az egyes szekciók munkáját irányító tanárokon kívül több neves szakember is segíti előadásaival szellemi fejlődésünket. A művészeti szekció visszatérő, nagyrabecsült vendége Balogh Jenő, a Képzőművészeti Főiskola nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanára. Örömkre szolgált, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan az idén is elfogadta meghívásunkat.

A MESTER

A Mester - hiszen tanítványai, barátai s tisztelői így emlegetik - nézetei szerint "a művészeti jelenségeket nem lehet racionálisan megközelíteni, mert azok maguk sem racionálisak". A művészet feladatá-

nak az emberi érzelmek tolmácsolását tartja az alkotó szubjektív megformálásában. "A művészet tanú s ezáltal megcáfolhatatlan" - mondta. Felkérésünkre szívesen vállalkozott egy baráti beszélgetésre, ahol a bennünk felmerült kérdésekre választott. A baráti légkörű eszmecserén kifejtette, hogy nagy hangsúlyt helyez a rajz- tantárgy iránti tanulói érdeklődés felkeltésére s az önművelés, valamint az önkifejező-készség fejlesztésének szükségességére. Véleménye szerint "az intelligencia a képzetállományon és az asszociatív képességen múlik", ezeket csak a megfelelő szintű művészeti neveléssel lehet elérni.

A képzőművészeti szekció vezetőjének, Dobrik Istvánnak a hozzászólására reagálva utalt az érzelmek és a tudat kölcsönös fejlettségi viszonyaira, s a nem foglalkoztatott idegrendszerben megfigyelhető degradációs hatásra.

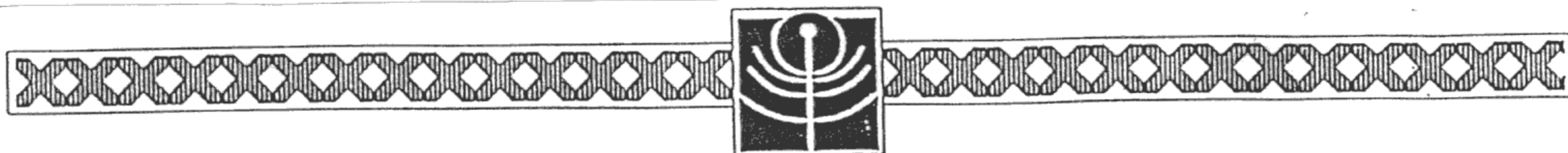
Mindannyian emlékezetünkbe véstük s szívünkbe zártuk örökérvényű szavait.

Kovács Tibor

A LIBERALIZMUS ELŐADÁSRÓL

A történeti szekció arra a feladatra vállalkozott, hogy a XIX-XX. század eszméit áttekintve a közös vonások és ellentétek keresésével. Ezt a korszakot és a mai magyar viszonyokat tekintve egyaránt időszerűek G. M. Young szavai: "A történelem igazi központi témája nem az, hogy mi történt, hanem az, hogy mit éreztek és gondoltak az emberek, amikor a dolgok történtek."

A különböző irányzatok közül a liberalizmust emelem ki. Kialakulásával, alaptulajdonságaival, gyakorlatával, a benne lévő ellentmondásosságával

ismerkedtünk meg. Időszerű és hasznos, hogy a szabadság eszméjével foglalkozzunk, mert ma az egyes pártok "zászlófeliratként" használják, ami tudatosan zavartkeltő, főleg a világban helyüket kereső fiataloknak. A liberalizmusról tartott előadás mutatta meg, hogy náluk a jogok és kötelességek mérlege felborul.

"...Innen ered az eloszlás is: a tonnái jogok, a grammé a kötelességek..." (Zamjatyin)

Ha számukra a liberalizmus csak ezt jelenti, és csak addig, amíg az a saját érdekeiket szolgálja, akkor ez egy dekadens társadalomba torkollik. Kinek jó ez?! Azoknak, akik nemcsak hangoztatják, de bizonyítják is a liberalizmust, a demokráciát és a szabadságot, nos azoknak biztos nem.

Sebes Péter

SZEKCIÓNKBAN HALLOTTUK: ANARCHIZMUS ÉS BOLSEVIZMUS (Történeti szekció)

Minden bizonnyal a "legnegatívabb" fogalmak az összes politikai eszmék között, amelyekről e két hétben szó volt, vagy szó lesz. Lehet-e egyáltalán objektíven tárgyalni ezt a témát, elvonatkoztatva napjaink politikai folyamataitól? Menyhárt Lajosnak, a KLTE docensének előadásából kiderült: lehet. Jellemző is, hogy a délutáni szemináriumon szinte csak a bolsevizmus és sztálinizmus kapcsolatát vitattuk, keresve a közelmúltbeli összefüggéseket.

Az előadás valóban szakszerűen elemezte az anarchizmust - amely "értékorientált kritikája" - és a bolsevizmust - amely "célirányos tagadása" - a polgári modernizáció folyamatának. Politikai-hatalmi szempontból érdekes, hogy az anarchizmus - amely csupán kényszerűségből csapódott a munkásmozgalomhoz - sosem

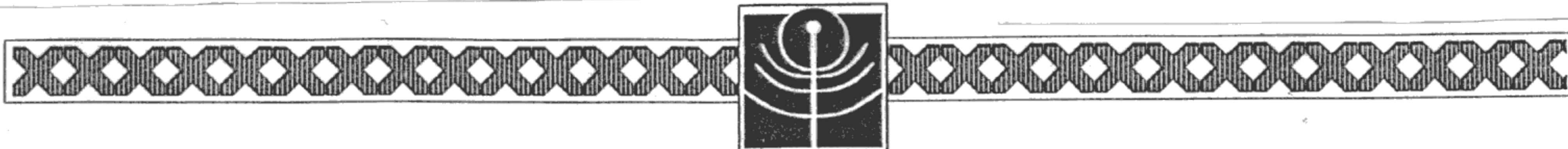
jutott irányító szerephez, míg a bolsevizmus az oroszországi torlódott politikai struktúrában megszerezte a hatalmat.

Minderről persze jóval többet hallottunk az előadásban, amelynek, eredeti terveink szerint, párja lett volna a nyugat-európai baloldali mozgalmak és eszmék története, ha felkért előadónk, Papp Zsolt politológus tragikus halála nem gátolja ezt meg.

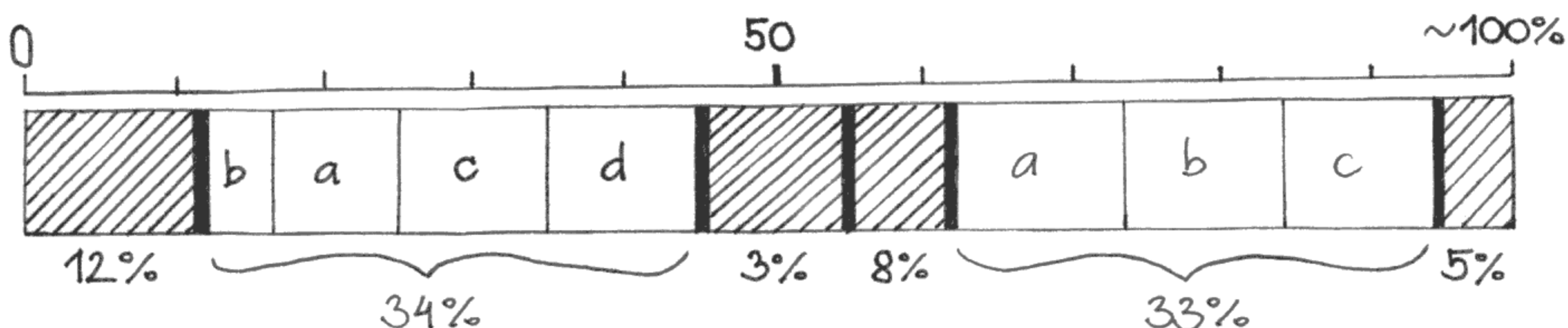
Takács Gábor

Pernitta Svensson rajza

AZ 1994-ES PARLAMENTI VÁLASZTÁSOK EREDMÉNYEI
(közönséges tenyérjósítás)

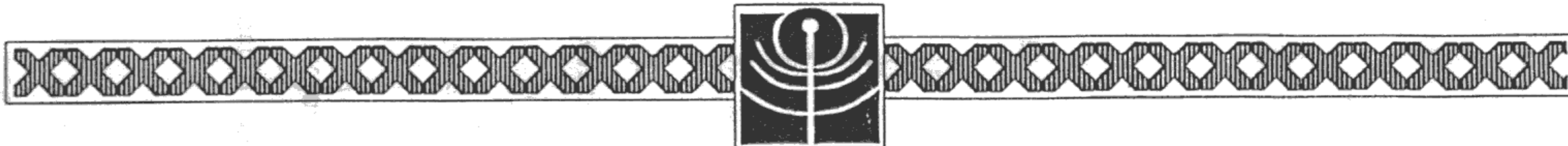
- 12 %: szélső KDNP, jobboldali konzervatív ellenzék (régii KDNP + Kisgazda töredékfrakció + MDF/II. kereszténydemokrata és népnemzeti frakciója)
- 34 %: kormányalakító kiskoalíció, nemzeti liberális-konzervatív (MDF/I. frakció 13 %, Kisgazda frakciója 3 %, FIDESZ /I. frakció 9 %, SZDSZ/II. frakció 9 %)
- 3 %: neoliberálisok (FIDESZ/II. frakció, SZDSZ/II. frakció)
- 8 %: Nemzeti Demokrata Szövetség
- 33 %: mérsékelt ellenzéki kiskoalíció, baloldali (MSZP 12 %, MSZDP 9 %, MSZOSZ 12 %)
- 5 %: MSZMP, szélsőbaloldali radikális ellenzék

Argomentáció

1. főérv: »Uff!« vagy amit akartok;

2. további megfontolások: a jelenlegi KDNP megerősödik, de épp ezért nem kormányképes ókonzervativizmusa jól ellensúlyozza a nem liberális pártok 46 %-os erős relatív többségét, melyek egyike sincs benne a kormányban (NDSZ-től az MSZMP-ig); a jelenlegi MDF, SZDSZ, FIDESZ kettéhasad, de a nemzeti liberális frakciója, amely továbbviszi a nevet is, képes liberális alapon összefogni az SZDSZ liberális konzervatív és a FIDESZ mérsékelt töredékcsoportját; az ebből kiszorult liberálisok radikális-neoliberális alapon viszik tovább az eredeti nevet szervezetileg különállva, tőlük balra áll az NDSZ, amely Pozsgay miatt nem köt szövetséget a Horn-Nagy S.-féle választási kiskoalícióval, hogy a mérleg nyelvét játssza el majdan, akár az eme szerepre blazírozó neoliberálisok; az MSZOSZ választási pártként lép fel, de súlyosan csalódik; a magukra találó szocdemek jól lavíroznak az MSZP és MSZOSZ között; az MSZP mint nosztalgiapárt növeli szavazói számát, de nem veszélyes.

Szolnoki Tibor

Érsek Emese: Bereki fa

ELSŐ LÁTÓUTUNK

Szekciónk "átutazókkal" együtt a Zempléni-hegység egyes részeit ismerhette meg azon az egész napos kiránduláson, amely Hollóháza, Füzér és Lászlótanya megtekintését tette lehetővé.

Kiruccanásunk utolsó színhelye Füzér vára volt. A vulkáni kúp tetején épült várhoz meredek ösvény vezet fel. Sajnos, az idő és a történelem nem kedvezett ennek a várnak, hiszen ma már csak romjai láthatók. Jelenleg felújítás alatt áll, ami már régen esedékes.

Hollóházán is voltunk, de csak átutazóban. Lászlótanyán viszont annál több időt töltöttünk. A tanyának egyáltalán nem nevezhető, nemrégiben felújított kastély az erdőgyűrűben igazi ritkaság a mai Magyarországon. Ebéd után megnéztük a kékedi kastélyt, ahol a Herman

Ottó Múzeum időszakos kiállítása látható, amely ízelítőt adott a vidék művészetéről, történelméről és jelenéről is.

A hangsúly természetesen a jelenen van, hiszen a mai társadalmunk megismerésében nemcsak a gondosan megtervezett és megszervezett előadások vezetnek el, hanem szorosan kapcsolódik ehhez a tényleges, nem elméleti társadalom életszínvonalának, környezetének, hagyományának megismerése is.

Szilágyi Szilvia
társadalomismereti szekció

DEMOKRÁCIA - LIBERALIZMUS - KONZERVATÍVIZMUS

Szerdán látogatott el hozzánk az a Vekerdi László, akit Benedek István "az ország legműveltebb emberének" nevezett. A délelőtti folyamán a mai politikai életben gyakran használatos fogalmakat vázolta fel nekünk. A nagy élményt nyújtó előadás tetemes részében a demokráciáról beszélt. Meglepett bennünket az a tény, hogy a két világháború között a klasszikus értelemben vett demokrácia Magyarországon egyedül a református kollégiumokban, a népfőiskolákon és a falukutató mozgalmak formájában létezett.

Büszkén vettük tudomásul azt is, hogy a ma használt demokrácia fogalom pontos meghatározása is magyar társadalomtudóshoz - nevezetesen Bibó István nevéhez fűződik.

"A demokrácia a mûgonddal alkotó ember szemléletének gyôzelme a hódító, birtokló típusú ember felett." E körülírás bőven adott az előadónak lehetőséget arra, hogy véleményét mondjon a jelenlegi politikai helyzetről, jellemezze a politikusokat s pártjaikat. S ő élt is az alkalommal.

Véleménye szerint a mai koalíciót alkotó 6 párt között egy ádáz hatalmi harc folyik s e harc során nem látni azt, hogy bármelyik párt is a mûgonddal alkotó ember eszményéhez közeledne.

Kifejtette, hogy a jó politikus személyéhez kevés egy történész diploma, viszont elengedhetetlen a jó politikai érzék, a tolerancia, a politikai gyakorlat, az éleslátás, a logika, a megfelelő beszélôkészség.

Na és persze! Demokrata az, aki nem fél a más nyelvûektôl, a más fajúaktól, a forradalomtól, az összeesküvéstôl, az ellenséges propagandától, a lekicsinyléstôl!

S bár több párt is használja e szót elnevezésében, úgy tûnik, hogy a fenti meghatározást nem ismerik, nem tudják vagy elfelejtették... sajnos.

Kovács Krisztina

BALLADÁK FILMJE

Megrázó élmény elindulni egy folklórgyûjtô nyomában. Megérkezni oda, ahol ôt már ismerôsként fogadják. Végigjárjuk vele az összes olyan romániai tájegységet, ahol magyarok élnek. Összefog bennünket ez az ember, egy vagyok a moldvai csángóval, a mezôségi paraszttal, a gyimesi csángóval. Megismerjük, hogyan, mibôl élnek az emberek, mit jelent nekik a föld, az állatok, a közösség amiben élnek és a balladák meg az érzelmek.

Ugy érzem, Bartókkal is találkoztam, amikor azt a Rebi nénit láttam, aki neki is énekelt.

Én, mint erdélyi magyar, nap mint nap bizonygatom magyarságomat, és tudatosan vállalom a közösséget mindenkivel, aki magyarul beszél az országban, ahol élek (ahová a golya letett).

Soha nem gondoltam, hogy egy lehetek a máramarosi románnal és a muzsikáló cigánnyal. Nekem az volt a személyes megrázó élmény, hogy onnan jöttem és ott élek, ahol ôk is dolgoznak és egyáltalán vannak.

Meg kellett nézmem ezt a filmet ahhoz, hogy rájöjjenek arra: "otthon már nem otthon s itt idegen..."

Jeney Kolombán Éva

A filmek egyik készítője

NE SÁPADJ!

A Gulyás-testvérek filmje ma is több dimenziójú olvasatot feltételez, annak ellenére, hogy mára már kordokumentummá vált. Visszatükrözi egyrészt Kelet-Európa társadalmi, gazdasági világképét, másrészt felmutat egy paraszti mentalitást is (termelni kell!). A keretet egy volt tszelnök, majd meghurcolt ember kilátástalan küzdelme adja. Harca a hatalommal, a bürokráciával, amelyet nem józanul belátható lehetőségek irányítanak, hanem a felsô "irányelvek".

Molnár Gabriella

KÜLHONI SZEMMEL A NÉPFŐISKOLÁRÓL

Sárospatak fél évszázados hagyományát újítja fel a napjainkban újjászervezett Népfőiskola.

A szervezőket ugyanaz a cél vezette, mint a 30-as években, sőt több, a sokrétű ismeretek bővítése mellett segít a hallgatóknak eligazodni korunk kiforratlan társadalmi rendszerében.

A főiskola nevet joggal viseli, mert főiskolai tanárok színvonalas előadásait hallgatjuk mind a négy szakcsoportban. Fokozott érdeklődést vált ki a külföldről érkezett magyar fiatalokból, mert ha a tévén és rádión keresztül figyelemmel kísérjük is a magyarországi eseményeket, tájékozódásunk mégis hiányos, mert a mindennapi gazdasági és politikai élet jelentősen eltér az anyaországi helyzettől.

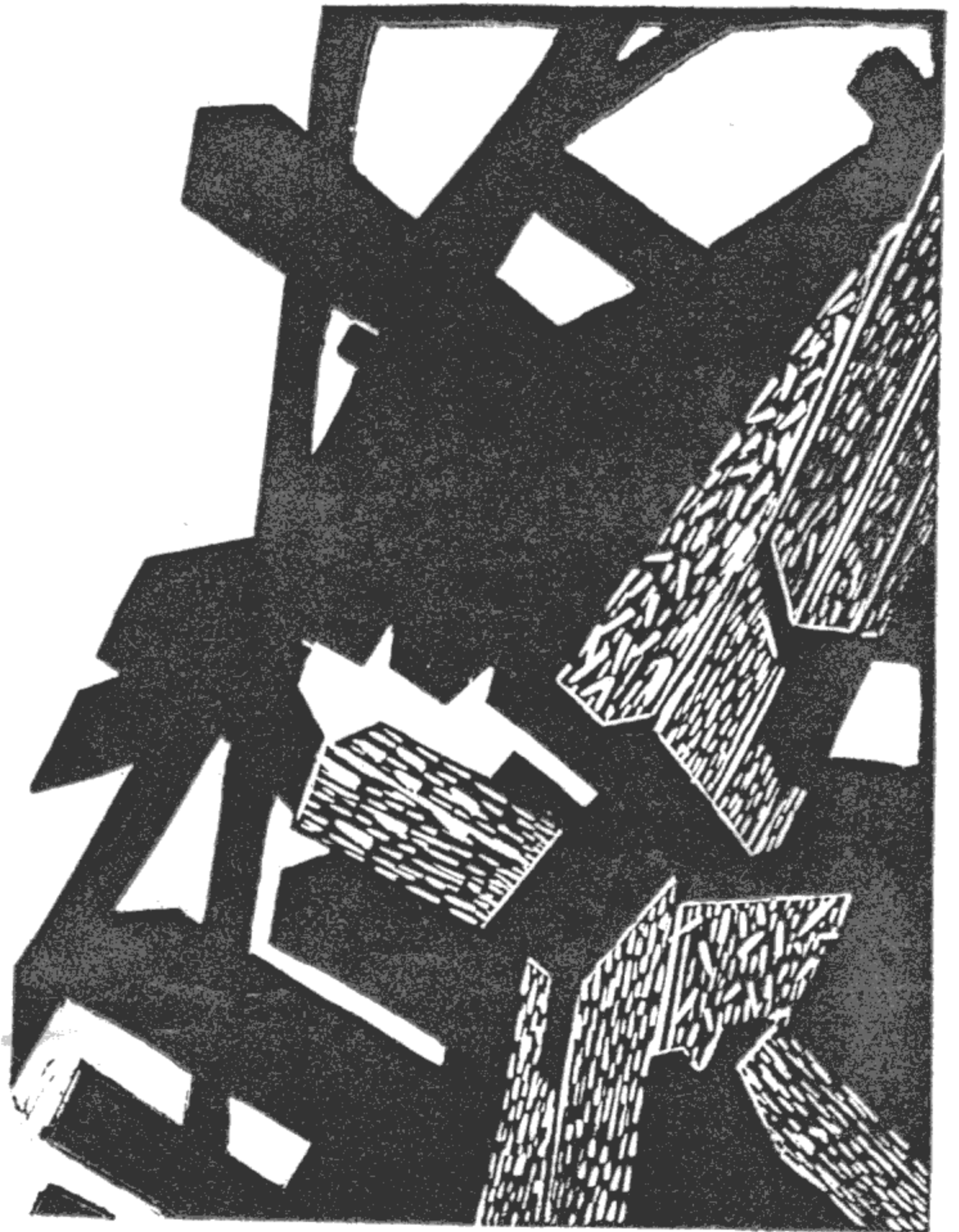
Néhányan Szlovákiából, Királyhelmeccről jöttünk. Itt érezzük igazán, hogy a történelmi és társadalmi ismereteink hiányosak vagy tévesek. Ezért fogadjuk szívesen az 1867-es kiegyezéstől napjainkig felölelő kor történelmi és politikai elemzését. Igazolást nyert előttünk, hogy a "történelem az élet tanítómestere." Arra is magyarázatot kaptunk, hogy minden társadalmi rendszer, ha nem tud reformok útján folytonosan megújulni, a válságát a forradalom oldja meg.

Most már értjük, hogy miért omlott össze a "tudományos" szocialista rendszer, mert a gazdasági és társadalmi életből éppen a tudományosságot, a demokráciát és az erkölcsi alapokat iktatták ki. Szlovákiában ugyanez a képlet érvényesült. A rendszer deformációja sok esetben még súlyosabb volt. Ez összefügg azzal, hogy a több mint 600 ezer magyar nemzeti kisebbséggel szemben a diktatúra jogtiprása tudatos kormányprogram eredménye.

A mi helyzetünkből adódóan sok kérdésben ma másképp nézzük a magyarországi társadalmi problémákat. Nem helyeseljük azt, hogy a pártok el-lenségesen szemben állnak egymással, ahelyett, hogy minden erőt egy közös "Nagy Tanácsban" az ország gazdasági és erkölcsi újjászületésére fordítanák. Ez annál is fontosabb, mert a kisebbségben élő magyarság sorsa részben függvénye Magyarország jó vagy rossz állapotának.

Remélem, hogy e Népfőiskola előadásaiból begyűjtött szellemi és erkölcsi tőke minden hallgató eszmevilágának kialakításában kamatozni fog.

Hajdók Géza

Domahidi Klára linóleum-metszete

UTAZÁS AZ ANYANYELVIG

Biztosan észrevettetek egy kisebb-nagyobb csoportot, akik imitt-amott programok közé beékeltek pillanatokban, hol csendben, hol meg vitatkozva beszélgetnek. Ezek mi vagyunk, a Magyarország határain túl élő magyarok, másképpen a "plusz egy szekció" maroknyi csapata.

Hogy miről beszélgetünk, azt a Mécsvilág előző számában olvashattátok. Baranyai Katalinnak köszönhetően nemcsak a magyar irodalom általunk többé-kevésbé ismert rétegeibe kukkanthatunk be, hanem a "mécsvilág" olyan dolgokra világít rá, melyek eddig az árnyékban talán észrevétlenül, talán sejtetően húzódtak meg. A napokban mi sokat beszélgettünk magyarságunkról, ellentmondva Kosztolányinak:

"Anyanyelvünkkel nem igen szoktunk gondolni, olyan egy velünk, hogy többnyire észre sem vesszük." Mi most gondolkodtunk. De Ti gondolkodtatok már ezen?

Szabó Ildikó

NÉPFŐISKOLÁT ERDÉLYNEK

Idejövetelem előtt nem volt előttem világos a népfőiskola magyarországi szerepe. Az én hazámban, Erdélyben nincsenek hagyományai, így nehéz volt elképzelnem, hogy egy viszonylag jól működő iskolarendszer mellett milyen hiányosságokat pótol. Erdély magyar iskolahálózata viszonylatában más megvilágításba kerül, fontossága iszonyatosan megnő. Ott ugyanis, ahol évente legfeljebb tíz kötetnyi könyv jelenik meg magyar nyelven, egyetlen külföldről érkező könyvnek, folyóiratnak is jelentősége van. Az előadások kapcsán felmerült bennem a kérdés, hogy miért nem találkoztam ezidáig a felvetett témakörökkel otthon könyv

Petró János tanulmánya

alakjában. Jelenlegi helyzetünket tekintve úgy vélem, hogy a népfőiskola meghonosításának egyik legsürgősebb feladatunkká kell válnia. Nagyon vázlatosan így festeném meg otthoni helyzetünket a politika és oktatás viszonylatában. A magyarság fokozódó balkanizálódása, szellemi züllése, az értelmiségre jellemző középszerűség, provincializmus a fő akadályai a nemzettudat megerősödésének, felelősségtudat kialakulásának, melyek hiánya apolitikus szemléletet szült. Ezzel elkezdődik egy ördögi kör. A magyarság nagy része vegyes etnikumú falvakban él, ahol az elemi iskolák nyelve döntő többségében román. Innen pedig kizárólag román nyelvű középiskolába vezethet az út. Tehát, egyrészt közömbösen eltűri elemi iskolái hiányát, vagy nem is igényli azokat, másrészt az RMDSZ passzív tömegbázi-

saként nem gyakorol felfelé irányuló kritikát. Ennek következményeként a szervezet vezető testülete jámbor, aktatologató hivatalnokok gyülekeztévé válik, amely ily módon nem működteti a szervezeti életet - annál inkább a bürokráciát. Az ihajcsuhaj hagyományápoló lelkes szervezők révén izzásba jött ugyan, ám eközben Tökés László, Sütő András egyre inkább elszigetelődik a szervezettől, a tömegek pedig vezetőiktől.

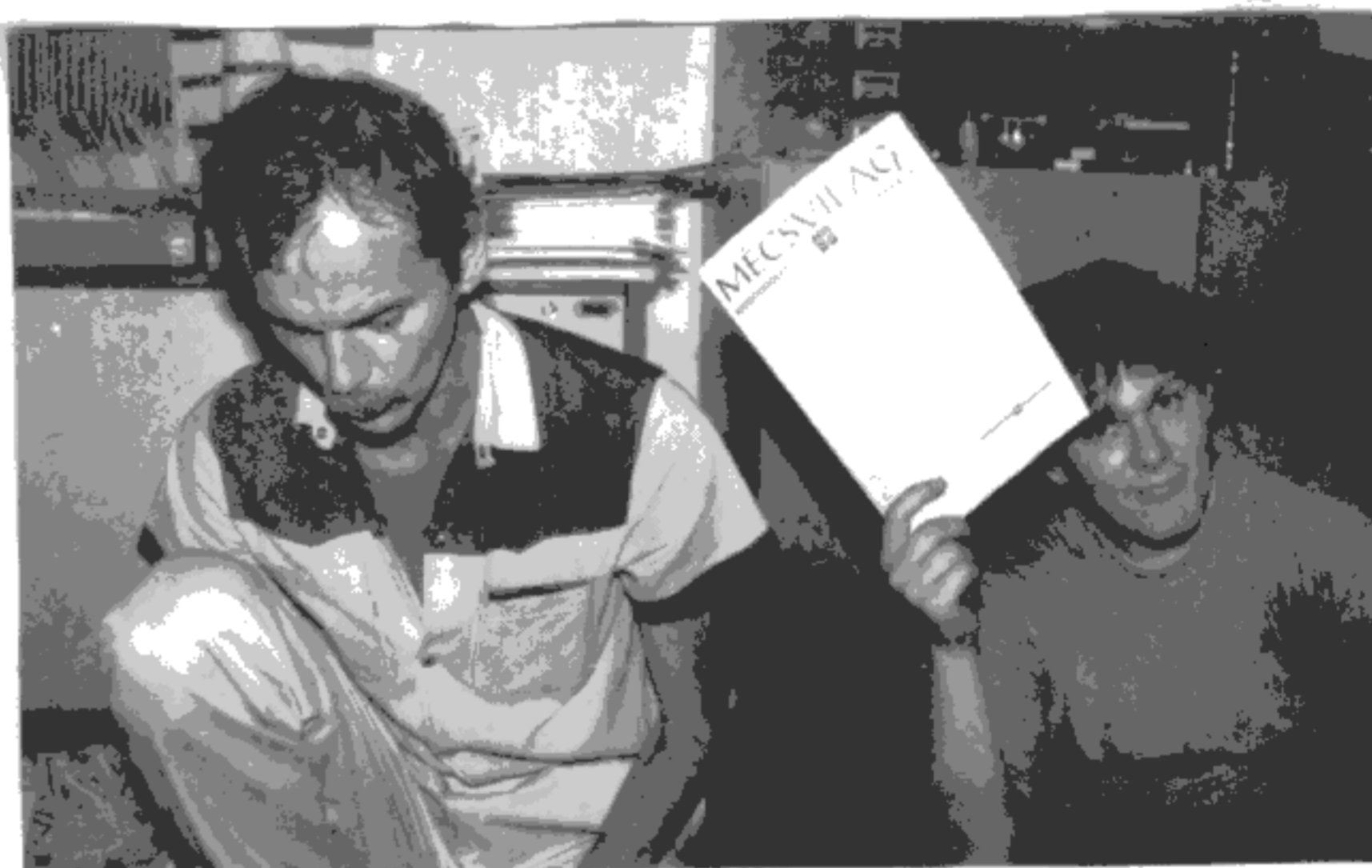
Miközben mindenki olvas, egekig csap a művelődési láz, divattá válik a finomkodó beszéd, európaiság helyett a sznobság, sehogysen akar az a fránya nagy műveltség a mindennapi életben kicsapódni. Akkor, amikor az átlagember az iskola kapcsán a szalvéta-mosogatórongy alternatívából az utóbbit választja; akkor, amikor az értelmiség nem ismeri fel, hogy hazafiság, nemzet- és felelősségtudat már régóta egyetemes emberi értékek; akkor, amikor Tökés püspök tüntetés-felhívására néma csend a válasz egy számunkra oly diszkriminatív oktatási törvénytervezet

ellen, amelyet azután meg is fognak szervezni. S megszületnek a balkanizmust terjesztő, intézményesített keretek.

A megoldás világos. Ki kell lépni ezen ördögi körből. S a népfőiskola mindenképpen a körön kívül van. Csakhogy: tudatosulnia kellene annak, hogy nem a művelődés a fontos, hanem a tudás, nem az olvasás, hanem a tanulás.

Bódi Sándor

Igy készült a Mécsvilág 1. száma:

MÉCSVILÁG

A Sárospataki Népfőiskola
nyári tanfolyamának alkalmi
kiadványa

Felelős szerkesztő:

Dr. Balázsi Károly

Szerkesztik: a szekcióvezetők

Bordás István

Csetneki József

Jagasics Béla

Szedés:

Kovács Angéla

A következő lapzárta: július 16-án
18.00 órakor.